

ÅRSPLAN SKRÅLLAN BARNEHAGE

2011 - 2012.

ÅRSPLAN FOR SKRÅLLAN BARNEHAGE

2011-2012

INNLEDNING:

Årsplanen du nå leser i, vil fortelle deg hvordan barnehagehverdagen er her hos oss i Skrållan barnehage. Arbeidsdokumentet skal si noe konkret om arbeidsmetoder, mål og aktiviteter. Planen er utarbeidet av pedagogisk leder og styrer, i samarbeid med kollega og foreldre. I tillegg tar vi barna på alvor, og lytter til ønsker de har for sin hverdag her hos oss.

Skrållan barnehage skal være en trygg plass for små og store, hvor vi har det:

"GØY OG LÆRERIKT NÅR VI LEKER!"

HVORFOR HAR VI ÅRSPLAN?:

Barnehagens årsplan er et dokument som skal være med på å kvalitetssikre barnehagen. Samtidig er planen ment som et arbeidsverktøy for ansatte, og et skriv som hjemmene skal bruke til å skaffe seg informasjon og oversikt. Årsplanen vil også lette samarbeidet med hjemmene.

Innholdet for årsplanen er forankret i *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Det vil komme tydelig frem hvordan vi knytter rammeplanen opp mot vårt daglige virke her hos oss. Rammeplanens formål er å kvalitetssikre innhold og oppgaver til alle barnehager, og er hjemlet i *Lov om barnehage*. I *Lov om barnehage* §2, står dette:

«Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet.

Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter.

Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.

Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Departementet fastsetter en rammeplan for barnehagen.

Rammeplanen skal gi retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver. Barnehagens eier kan tilpasse

rammeplanen til lokale forhold. Med utgangspunkt i rammeplan for barnehagen skal samarbeidsutvalget for hver barnehage fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten».

Pedagogisk grunnsyn:

Vi i barnehagen er opptatt av å ta barna på alvor. Barn skal være barn og det er viktig å ta vare på den barnlige siden ved det å være liten. Samtidig skal de små få mulighet til å utvikle seg i takt med egen vekst, både sammen med en voksen og i lag med andre barn.

Vi ønsker å sette fokus på læring, men i en kontekst som passer for aldersgruppen. Vi vil ettervert få en progresjonsplan som omhandler snakkepakken med elementer fra begrepsundervisnings koffert. Vi vil også jobbe for å få flere progresjonsplaner, som går på hverdagslige aktiviteter i barnehagen.

Foreldresamarbeid:

*«Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem.
(Barnehageloven § 1 Formål)*

Barnehagen skal bistå hjemmene i deres omsorgs- og oppdrageroppgaver, og på den måten skape et godt grunnlag for barnas utvikling, livslange læring og aktive deltakelse i et demokratisk samfunn.

(Barnehageloven § 2 Barnehagens innhold)

For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg.

(Barnehageloven § 4 Foreldreråd og samarbeidsutvalg)»

«Betegnelse hjem og foreldre betyr her både foreldre og eventuelt andre foresatte. Det er foreldrene som har ansvaret for barns oppdragelse. Dette prinsippet er nedfelt i barnekonvensjonen og i barneloven 8. april 1981 nr. 7. Barnehagen representerer et kompletterende miljø i forhold til hjemmet. Barnehagen må vise respekt for ulike familieformer.

To begrep i loven, forståelse og samarbeid, dekker ulike sider ved kontakten mellom barnehagen og foreldrene. Med forståelse menes gjensidig respekt og anerkjennelse for hverandres ansvar og oppgaver i forhold til barnet. Med samarbeid menes regelmessig kontakt der informasjon og begrunnelser utveksles. Spørsmål knyttet til barnets trivsel og utvikling samt barnehagens pedagogiske virksomhet skal drøftes. Samarbeidet skal gi mulighet til å bygge en nødvendig, gjensidig forståelse for de dilemmaer som kan oppstå når hensynet til et enkelt barn må ses i forhold til barnegruppen. Personalet må arbeide for å

finne balanse mellom respekt for foreldrenes prioriteringer og å ivareta barns rettigheter og grunnleggende fellesverdier som barnehagen er forpliktet på.

Foreldre og barnehagens personale har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling. Det daglige samarbeidet mellom hjem og barnehage må bygge på gjensidig åpenhet og tillit.

Foreldre må kunne stole på at de kan ta opp det som opptar dem i forhold til barnet og barnehagen, selv om det skulle innebære kritikk. Foreldrene må gjøres kjent med personalets generelle taushetsplikt og spesielle opplysningsplikt i forhold til barneverntjenesten.

Både foreldre og personale må forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og verdigrunnlag som det er personalets oppgave å forvalte. Personalet har ansvar for å gi foreldrene nødvendig informasjon om og begrunnelse for barnehagens virksomhet og invitere foreldrene til medvirkning. Foreldre må kunne være trygge på at barna deres blir sett og respektert og får delta i et fellesskap som gjør dem godt. Barnehagen må være lydhør for foreldrenes forventninger og ønsker både som enkeltpersoner og gruppe. Praktiseringen av barnehagens verdigrunnlag bør derfor drøftes jevnlig i foreldreråd og samarbeidsutvalg. Det er av særlig betydning at det skapes gjensidig forståelse og trygghet mellom barnehagen og hjemmene på dette området.

Foreldre kan ha behov for hjelp og veiledning i oppdragsesspørsmål. Det kan i enkelte tilfeller være riktig å søke ekstern hjelp og veiledning i arbeidet med barn og familier i vanskelige situasjoner. Foreldrene må bli informert om ulike hjelpeinstanser i kommunen, jf. kapittel 5.

Foreldrene sikres medvirkning på barnehagens samlede virksomhet gjennom deltakelse i foreldreråd og samarbeidsutvalg.»

ANSVARSFORDELING:

Personalet:

Personalet har ansvaret for å følge månedsplanen og rammeplanen, og sørge for at daglige gjøremål blir gjennomført. I tillegg skal personalet ta ansvar for at daglige innspill fra foreldre og barn blir brakt videre og gjort noe med. Personalet har ansvar for å gi barna en trygg hverdag, ved å gi de omsorg, være anerkjennende og være tilstede for barnet.

Pedagogisk leder:

Pedagogisk leder har et helhetlig ansvar for planlegging og vurdering, daglig omsorg for det enkelte barnet, for utviklingen av det sosiale miljøet og lærings- og dannelsesmiljøet i barnegruppen og for samarbeidet med barnas foreldre og et veiledningsansvar overfor det øvrige personalet. I samarbeid med barnehagestyrer vil en pedagogisk leder ha oppgaver som inngår som del i arbeidet med å utvikle barnehagen som pedagogisk virksomhet og barnehagens samarbeid med andre tjenester. Det følger av dette at oppgavene til en pedagogisk leder ikke er begrenset til gjennomføring av daglige aktiviteter, men også vil omfatte for eksempel kontakt med foreldre og helhetlig planlegging i samsvar med rammeplanen.

Styrer:

Styrerfunksjonen kan sammenfattes i fire hovedoppgaver:

- lede pedagogisk virksomhet
- utøve personalansvar
- utføre administrative oppgaver
- samhandle med den kommunale barnehagemyndigheten.

Barnehagens styrer er leder for barnehagen og har ansvar for å følge opp det pedagogiske arbeidet. Styreren har ansvar for at barnehagens mål og rammer er klarlagt, og at det utvikles en felles forståelse for barnehagens ansvar og oppgaver. Styrer har det faglige ansvaret for årsplanens innhold, og for at alle barna følges opp i barnehagens daglige arbeid.

Styreren må legge til rette for et godt samarbeid med foreldrene. Styrer er også ansvarlig for å sikre sine ansatte et godt arbeidsmiljø.

Styreren har et særlig ansvar for å samarbeide med og henvise til hjelpeinstanser dersom det er nødvendig. Styreren har også ansvar for å tilrettelegge for et godt samarbeid og en god sammenheng mellom barnehage og skole. Styreren skal samhandle med kommunen som lokal barnehagemyndighet.

Barnehagen må ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse. Dette betyr blant annet at barnehagens leder må ha nødvendig lederkompetanse.

Det stilles krav om at hver barnehage skal ha en styrer med ansvar for den pedagogiske og administrative ledelsen av barnehagen.

ANSATTE:

Navn:	Stilling:	Stillingsprosent:
Siv Merete Krogh Tlf.40047768	Enhetsleder	For tiden i 80%
Terese Lian Nordnes Tlf. 45208618	Pedagogisk leder	For tiden i 80%
Mari Skillestad Tlf. 92609865	Pedagogisk leder (vikariat til og med 31.12.2011.)	100 %
Ellen Biribakken Tlf. 97957452	Assistent	100%
Peggy Tlf. 45228677	Assistent (sykemeldt)	60%
Elin Polle Tlf. 41675942	Assistent (vikariat)	74%
Katrine Nilsen Tlf. 40237749	Assistent	60% (Fra 01.01. i 80%)

VIKARER:

Navn	Telefon:
Nieske Wierda	90275119
May Britt Hansen	41414816
Helle Heimro	95756531

BARNEHAGEN:

Skrållan barnehage ligger i Balsfjord kommune på Malangshalvøya. Selve bygget ligger oppe på "Nova", et boligfelt på Mortenhals. Ta av fra riksveg 286, opp mot Malangen kirke. Andre avstikker til høyre, rett etter parkeringsplassen til kirka, fører inn på Langskogveien. Følger du Langskogveien innover vil du komme til Skrållan barnehage, som er andre bygget på høyre side.

Barnehagen ligger i naturskjønne omgivelser, med elva, fjorden, fjell, skog og ferskvann like utenfor gjerdet. Vi har egen hytte i naboskogen, og flere flotte turmål i nærområdet. Dette vet vi å sette pris på!

Barnehagen har 22 barnehageplasser. Per dags dato har vi ledige plasser, så ta kontakt om du ønsker barnehageplass for ditt barn.

Kontaktinformasjon barnehagen:

Fasttelefon: 77 72 87 03

Mobiltelefon: 91 63 86 42

På nett: <http://www.balsfjord.kommune.no/skraallan.60093.no.html>

Kart:

<http://www.1881.no/Kart/?lat=69.398848649803&lon=18.6006689071655&z=15&v=2&r=&o=&p=>

BARNA:

Kjønn:

Gutter 2006

Gutter 2007

Jenter 2007

Jenter 2008

Gutt 2008

Jente 2009

Stillingsprosent:

140% (2barn)

160% (2 barn)

120% (2 barn)

200% (3 barn)

60% (1 barn)

40% (1 barn)

Åpningstider:

Mandag- tirsdag:	07.00- 16.10
Onsdag:	08.00 – 16.10 (07.00 ved behov)
Torsdag- fredag:	07.00 – 16.10

Åpningstidene kan endres, det er bare å ta kontakt!

DAGSRYTMEN

Så fremst vi ikke er på tur eller holder på med andre spennende ting, så følger vi en fast dagsrytme. Det skaper trygghet for barna, og det er greit å ha noe å forholde seg til. Vi starter dagen med en felles frokost kl 9:00. Da må barna ha med seg litt mat. De som ikke har med seg mat, MÅ ha spist hjemme. 9:30 bør alle barna ha kommet. De som kommer etter 9:30, kan komme til låst dør. Dette for at vi da kan gå på planlagte eller spontane turer.

Alle klokkeslettene er ca. De kan forandres på grunn av turer, personalet og andre ytre faktorer.

- 07:00 – 09:00 Barna kommer. Det er frilek.
- 09:00 - 09:15 Spise medbrakt frokost.
- 09:15. Vi kler på går ut, eller annen aktivitet.
- 09:15 – 12:15 Frilek ute, eller en tilrettelagt aktivitet.
- 12:15 – 12:30 samling
- 12:30 – 13:00 Vi spiser mat og har en koselig stund rundt bordet.
- 13:00 – 14:00 Frilek, bordaktivitet, lesing/lytting osv
- 14:00 Fruktmåltid
- 14:00 – 16:10 Lek eller tilrettelagt aktivitet ute.

Kjernetiden i barnehagen er 09:00 – 14:30. I denne perioden foregår felles aktiviteter som temaarbeid, turer – spontane og planlagte, samlinger og andre ting. Det kan føles sårt for barna å komme midt i en aktivitet, eller for seint til en tur – så vi anbefaler at dere er her før 9:00. Gi beskjed vist dere kommer seinere, eller vist barnet tar fri. Vi vil prøve å komme oss ut ca 9:30.

BARNEHAGENS INNHOLD OG ARBEIDSMÅTER

Lek.

Leken er den som er viktigst av alt i barnehagen. Vi vil ha fokus på leken gjennom hele året. Vi vil ha fokus på lek, da vi er veldig opptatt av at det ikke skal forsvinne i all planlagt innlæring. Barnehagen skal gi barn mulighet for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser. Leken skal ha en

framtreddende plass i barns liv i barnehagen. Leken har egenverdi og er en viktig side ved barnekulturen. Den er en grunnleggende livs - og læringsform som barn kan uttrykke seg gjennom. Leken har mange uttrykksformer og kan føre til forståelse og vennskap på tvers av alder og språklig og kulturell ulikhet. Å få delta i lek og få gode venner, er grunnlaget for barns trivsel og meningskaping i barnehagen.

Vi i Skrållan synes det er veldig viktig at barna kan leke med hverandre på tvers av alder, og at de kan leke med alle – og ikke må ha en spesiell å leke med. Vi er opptatte av å høre på barnet, ofte blir den beste lekestunden ut ifra barna spontanitet. Da er det viktig at vi som er voksne er fleksible, og lager rom for barna spontane påfunn. Det er også viktig at vi som personale er spontan, og tar muligheter som plutselig byr seg – griper dagen. Personalet er tilstede under leken, selv om vi ikke bestandig trenger å delta. På denne måten utvikler de leke fantasien selv, de lærer seg å håndtere konflikter som kan oppstå i en lek. Vi veileder de, oftest klarer de da å løse konfliktene selv. Det er også viktig at personalet oppmuntrer og inspirerer barna i deres lek. Vi vil sikre at alle barna får gode erfaringer og en opplevelse av å mestre samspillet med andre barn i lek. Vi har kjøpt inn en del spennende leker og læringsutstyr som barna får leke med når de er oppe på loftet. Vi er opptatt av at barna skal lære seg å behandle ting på rett måte. Vi er sammen med barna når de er der oppe, og vi leker eller deltar sammen med barnet.

Utelek og uteaktivitet er en viktig del av barnekulturen. I Skrållan er vi mye ute og leker. Barna er glade i å være ute, det er sjelden vi hører noen som ikke vil gå ut.

Utedag

I Skrållan er vi stort sett ute to ganger om dagen. Vi har satt av utedag til annen hver onsdag, og annen hver torsdag. Planen er at vi på vinteren skal ha tilholdssted i skogen bak barnehagen, der vi har satt opp en liten hytte. Der er det akebakke, og fine muligheter til skigåing. I hytta vil vi oppbevare litt uteleker, og andre aktiviteter som vi kan holde på med når vi er inne og varmer oss litt. Vi vil også benytte fjæra flittig, høst, vår og sommer. Det kan også være fine vinterdager, der fjæra kan bli besøkt. Utenfor hytta har vi laget oss et lite bålsted med stubber og benk til å sitte på. Vi har handlet inn litt utstyr, som gjør det lettere å lage mat i skogen. Vi har også en gruve i barnehagens uteområde, som er fin å sitte rundt for å varme seg – eller for å lage mat. Det er også flere flotte områder i skogen omkring, som vi går på turer til. Det kan være nødvendig å dele barnegruppa i to. Dette må vi se på vinteren 2012, hvor mange barn det blir. Vi har snakket om at det er viktig for de små å få en positiv erfaring av det å være ute, og da er ikke hele utedager bestandig så positivt. Dette vil vi også vurdere fra gang til gang.

Danning gjennom omsorg, lek og læring

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

I barnehagen er gjensidige samhandlingsprosesser med barn og voksne i lek og læring og hensynet til hverandre forutsetninger for barnets danning. Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Danning skjer i samspill med omgivelsene og med andre og er en forutsetning for

meningsdanning, kritikk og demokrati. Danning i barnehagen skal forankres i verdiene i formålet. Gjennom gode dannelsesprosesser settes barn i stand til å håndtere livet ved at de utvikler evnen til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap. Danning er mer enn utvikling, mer enn læring, mer enn omsorg, mer enn oppdragelse og mer enn sosialisering. Samtidig rommer danning alt dette. Barn må få utfordringer, muligheter til å utvikle kunnskaper og ferdigheter og støtte for å handle omsorgsfullt og gjøre etisk begrunnede valg. Gjennom danning legges grunnlaget for barnets allsidige utvikling.

Tilvenning i Skrållan barnehage.

- Denne første dagen bør foreldrene holde seg nær barnet og være tilgjengelig hele tiden. Foreldrene stiller barnet, sitter sammen med det under måltidet, er i rommet under lek etc. For personalet vil det å se barn og foreldre sammen gi viktig informasjon om barnets vaner hjemmefra, dets måter å kommunisere på osv. Den første dagen varer gjerne bare et par timer.
- Den andre dagen starter etter avtale med personalet og varer 4-5 timer. Personalet overtar mer av ansvaret for barnet - men fremdeles er foreldrene med ved stell, måltid, legging. Foreldrene bør etter avtale forlate rommet / barnet en stund, gå på pauserommet el. Mens barnet sover har personale og foreldre en samtale.
- Den tredje dagen planlegges etter avtale mellom foreldre og personalet. Utgangspunktet vil være hvor godt tilvent barnet er etter de to første dagene.

Vårt mål er at overgangen fra hjem til barnehage ikke skal oppleves som et brudd, men som en utvidelse av mulighetene for kontakt og nye erfaringer. Like fullt innebærer overgangen til barnehagelivet en løsrivelsesprosess for både barn og foreldre. Det kan oppleves som vanskelig å overlate barnet sitt til mennesker en ikke kjenner. Man kan bli usikker på om man gjør det rette for barnet, og på om barnet vil få det godt her og trives. Disse følelsene opplever de fleste foreldre, og hvis det kan hjelpe - snakk med barnehagen om det. Tilvenning til nytt miljø og nye situasjoner er en prosess som tar litt tid!

Si klart i fra at/når dere går og prøv og ikke vise usikkerhet - gå når dere har sagt dere skal gå. Det er viktig at barnet får erfaring med at dere ikke går før dere sier i fra, at dere virkelig går når dere sier det, og at dere kommer tilbake etter en viss tid. Hvis dere viser usikkerhet, blir barnet usikkert og tilvenningsprosessen tar lengre tid.

Dette betyr ikke at det ikke er tillatt å være usikker - men snakk med personalet om det, ikke barnet.

Noen foreldre vil oppleve at barnet gråter ved avskjeden om morgenen. Både barn og foreldre kan oppleve det å ta avskjed som en litt smertelig prosess i starten. Vår erfaring tilsier imidlertid at gråten stilner like etter at foreldrene er ute av syne. Føler dere utrygghet etter å ha forlatt et gråtende barn - ring oss og hør hvordan det går!

Mål for hverdagsaktiviteter:

Ankomst til barnehagen		
Mål		Forventninger til personalet.
Barnet som kommer skal få en god start på dagen. Barnet skal føle seg trygg, føle at det blir sett.	Ha tid til å følge barnet inn. Snakker med barnet og med personalet. Formidle viktig informasjon, vist der er noe	Ta imot barnet og foreldre på en god måte. Barnet og foreldre skal bli sett, viktig å hilse på begge parter.

	de ansatte bør få vite. (ekstvist barnet har sovet dårlig om natta).	
--	--	--

Måltid		
Mål	Forventninger til foreldre	Forventninger til personalet.
<ul style="list-style-type: none"> • Rammen rundt måltidet skal være rolig og avslappende. God samtale rundt bordet. • Barnet skal lære seg å bli selvstendig. • Barna skal lære seg å smake forskjellig mat, lære seg å spise næringsrikt. • Sosial kompetanse. • Lære seg å kjenne når de er mett. 	<ul style="list-style-type: none"> • At alle barna er i b.hagen til kl 9. Dette på grunn av at det er et forstyrrende moment for barna som spiser, at det kommer barn når frokosten er begynt. De som ikke rekker til 9, kan komme 9:30. • At barna har med seg mat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Veiled og la barna prøve selv. • Oppmuntre. • Lære barna å spørre på en fin måte om det de vil ha. • Oppfordre barna til å smake på nye ting. • Lære barna å vente på tur. • Ha et godt utvalg i pålegg og frukt og grønt på bordet.

På og avkledning		
Mål	Forventninger til foreldre	Forventninger til personalet.
<ul style="list-style-type: none"> • Lære barna og kle av og på. • Lære seg hvilke klær man tar på til diverse værtyper. • Lære seg å legge klær tilbake i hylle, på knagg og sette sko på rett plass. 	<ul style="list-style-type: none"> • At foreldrene veileder og lar barna få prøve selv hjemme. • Har med seg klær og sko som er tilpasset årstiden. Ha godt med skifteklær i kurven. • La barna kle av seg selv når de kommer inn. 	<ul style="list-style-type: none"> • Være gode veiledere, og lar barna prøve selv. Oppmuntre de til at de vil gjøre det selv. Legge fram et og et plagg i innlæringsfasen. • Hjelp barnet å finne frem til rett type klær. • Veilede barnet. Send inn få barn i gangen, slik at det ikke blir kaos.

Samling	
Mål	Forventninger til personalet.
<ul style="list-style-type: none"> • Samlingspunkt i garderoben, der barna må sitte rolig over en stund. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tilstedeværende og godt forberedte voksne. • Deltakende voksne.

<ul style="list-style-type: none"> • Kunne formidle beskjeder der alle er samlet. • Vente på tur. • Lære seg dager, mnd, år og forskjellig type vær. • Lære seg sanger, rim, regler og eventyr. 	<ul style="list-style-type: none"> • Engasjerende voksne.
---	--

Frilek ute		
Mål	Forventninger til foreldre	Forventninger til personalet.
<ul style="list-style-type: none"> • Være allsidig, å kunne holde på med flere aktiviteter. • Alle barna skal ha noen å leke med. • Finne på ting, ikke være avhengig av at de ansatte skal starte leken hele tiden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klær og sko må være funksjonelt, slik at barna kan utfolde seg. • La barna leke ute. • La barna leke selvstendig ute. • Gi barna opplevelser som inspirerer til lek. 	<ul style="list-style-type: none"> • Se alle barna. • Delta i leken om nødvendig. • Start en lek om nødvendig. • Gi barna inspirasjon til lek. • La barnet komme med forslag til aktivitet.

Frilek inne.	
Mål	Forventninger til personalet.
<ul style="list-style-type: none"> • Lære seg allsidig lek. • Lære seg lekereglene. • Lære seg sosial kompetanse. • Lære seg å holde fokus på leken, å kunne bli i den over en stund. • Lære seg et akseptabelt lydnivå når man leker. 	<ul style="list-style-type: none"> • Være tilstede der barna er. • Se til at alle er inkludert i lek. • Veilede barna som trenger det. • Legge til rette for lek. • Være med i leken, aktiviteten der det trengs.

Henting		
Mål	Forventninger til foreldre	Forventninger til personalet.
<ul style="list-style-type: none"> • At barnet skal få en positiv slutt på dagen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hente barnet innen stengetid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hilse på foreldrene. • Se barnet og

<ul style="list-style-type: none"> • Barnet og den ansatte må fortelle litt om dagen. • Barnet må lære seg å rydde når leken avsluttes. • Formidle beskjeder. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ta seg tid til barnet å lytte. • Veiled barnet til å rydde. • Ta med skitne klær hjem. • Ta med alt hjem når det er helg. 	<p>foreldrene.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fortelle sammen med barnet fra dagen. • Ta seg tid til foreldrene. • Si hadet til hver enkelt, slik at de føler seg velkommen igjen.
--	--	---

FAGOMRÅDENE

Ifølge rammeplanen for barnehager skal barnehagens innhold bestå av 7 fagområder. Fagområdene vil vi hovedsakelig trekke inn i hverdags situasjonene våre, og i planlagte aktiviteter.

I år vil vi satse på bruken av snakkepakken, og det å bruke uterommet. Disse satsningsområdene kommer inn under flere av fagområdene.

Slik jobber vi med de 7 fagområdene:

Kommunikasjon, språk og tekst.

Rammeplanen sier:

”Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Kommunikasjon foregår i et vekselspill mellom å motta og tolke et budskap og selv være avsender av et budskap. Både den nonverbale og den verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt muntlig språk.”

Sist vinter investerte vi i Snakkepakken, som er et meget bra innkjøp. Denne kommer vi til å satse på å bruke mye i år.

I Snakkepakken finnes rundt 140 gjenstander, spill og bøker. Innholdet er av høy kvalitet, og er nøye utvalgt for å appellere til barn og voksne, alt tåler ivrige hender. Snakkepakken baserer seg på syv områder: Mat, kropp, klær, hus, dyr, farger og eventyr. Kan brukes i samlingsstund og i smågrupper. Enkel å bruke for hele personalgruppa. Har til hensikt å støtte alle barns språkutvikling uansett ferdighet eller morsmål.

Etter vært vil vi få til en progresjonsplan som går på snakkepakken.

Vi har daglige samlinger der vi synger og har dikt/rim og regler. Barna lærer ukedagene, mnd, og hvilken årstid vi er i. Barna har hver sin dag der de hjelper til under samlingen. Da må de se ut av vinduet og beskrive hvordan vær det er. De prøver i samarbeid med oss å finne ut hvilken ukedag det er, det samme med hvilken dato det er. Vi leser bøker for barna, eller forteller historier. Erfaringen sier at barna følger lettere med vist vi forteller historier uten bok – eller fra en bok uten bilder. Litt vanskelig å konsentrere seg når det er mange barn, og vist det er en lang bok med bilder – kan de fort bli opphengt i bildene. Vi bruker rollespill, dramatisering med figurer og med oss selv eller barna.

Lunsjen er en veldig koselig og språksterk tid i Skrållan. Vi prater om løst og fast, og vi ansatte passer på at alle barna får være med i samtalen.

Vi jobber med begrepsforståelse/undervisning hele tiden. Vi har de satte tidspunktene med klubbene, som blir brukt en del på begrepsundervisning. Men også i det daglige jobbes det mye med begrepsundervisning/begrepsforståelse. Personalet er veldig beviste på dette, slik at i alle situasjoner gjennom dagen er det ”skjult” begrepsundervisning/forståelse.

Vi gir barna varierte og rike erfaringer – disse gjør at vi kan samtale om det vi har opplevd, tenke på det sammen, og undre oss.

Kropp, bevegelse og helse.

Rammeplanen sier:

”I løpet av småbarnsalderen tilegner barna seg grunnleggende motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, fysiske egenskaper, vaner og innsikt i hvordan de kan ivareta helse og livskvalitet. Barn er kroppslige aktive, og de uttrykker seg gjennom kroppen. ”

I skogen bortenfor barnehagen har vi satt opp en gjestehytte. Denne skal fungere som et lite varmehus, som vi skal bruke aktivt i utetiden – stort sett alle årstider. Dette for å være mer ute, å kunne oppholde oss i skogen over lengere tid. Vi kan gå inn å varme oss, for så å være lengere ute. Vi skal kunne lage mat der, og vi skal kunne ha små opplegg der.

Vi har også i år tilgang til gymsalen på folkehøyskolen hver tirsdag. Dette tilbudet kommer vi til å benytte oss av når det er ”ruskevær” ute. Høsten 2011 vil alle barna i Skrållan gå i gymsalen på tirsdagene. Barna må ha joggesko med, de kan godt ligge i kurven – så slipper dere å huske på å ta med. Barna som er født i 2006 får etter vert svømming.

Men når det er godværsdager vil vi bruke uteområdet og nærområdet vårt. Vi vil at barna skal få utvikle glede ved å bruke naturen til utforskning og kroppslige utfordringer. Vi har også puterommet vårt som blir mye brukt.

Snakkepakken er også mye innom dette fagområdet. Aktiviteter og sanger som gjør at barna blir beviste på kroppen sin, og det at de lærer hva hver kroppsdel heter.

I Skrållan får barna servert hjemmebakket brød, som personalet baker på morgenen. Under lunsjen får de tilbud om grønnsaker og litt frukt for å spise ved siden av, eller pynte på maten. Vi har også bestandig litt fiskepålegg til maten. Vi vil i år ha varmmat annen hver tirsdag og

annen hver fredag. Da prøver vi å ha noe med fisk ca 2 ganger i mnd. Til bursdager lager vi til et ekstra flott fruktfat med spennende frukt. Eller en fruktsalat. Vi henger ut flagget, bursdagsbarnet får velge en aktivitet som han eller hun vil gjøre. Vi vil også ha en bordbrikke på barnets plass ved lunsjen, de får velge mellom to flotte bursdagskopper.

Kunst, kultur og kreativitet.

Rammeplanen sier:

”Barnehagen må gi barn mulighet til å oppleve kunst og kultur og til selv å uttrykke seg estetisk. Å være sammen om kulturelle opplevelser og å gjøre eller skape noe felles, bidrar til samhörighet. Barn skaper sin egen kultur ut fra egne opplevelser. Gjennom rike erfaringer med kunst, kultur og estetikk vil barn få et mangfold av muligheter for sansing, opplevelse, eksperimentering, skapende virksomhet, tenkning og kommunikasjon.”

Den røde veggen på avdelingen er vår kunstvegg. Der henger vi opp ting barna lager, og vi håper foreldrene av og til kan ta seg tid til å se på kunsten vår. Vi i Skrållan er glade i sang og musikk. Når skolen arrangerer allmøter, tar vi med oss en gruppe med barn og drar dit og ser. Da koser vi oss. Allmøtene bruker å være fredager. Vi håper å kunne få til noen ”ekstrakonsert” med elever fra Sand og ellers noen spennende opplevelser innen musikk og drama. Vi synger med barna før maten, og vi synger i samlinger. Vi er flinke å synge sammen med barna i spontane stunder. Som nevnt tidligere, så bruker vi en del rim og regler. Ved å bruke «Snakkepakken» så kommer vi også mye innom dette fagområdet. Vi har hatt en del tegne og maleaktiviteter, å vil bruke mer tid på å tegne. Vi vil øve opp finmotorikken med å lage ting der de må bruke pinsettgrepene mye. Vi vil ha fokus på blyantgrepet, og det at tegning/skriving/fargelegging skal være gøy. Vi vil bruke eventyr aktiv, barna vil nærme seg eventyret på mange måter – det vil si dramatisering med figurer, barna og de voksne. Vi vil male, tegne, synge, klippe og gjøre mange ting i forhold til det å jobbe med eventyr.

Etikk, religion og filosofi.

Rammeplanen sier:

”Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier og holdninger. Religion og livssyn legger grunnlaget for etiske normer. Kristen tro og tradisjon har sammen med humanistiske verdier gjennom århundrer preget norsk og europeisk kultur. Norge er i dag et multireligiøst og flerkulturelt samfunn. Barnehagen skal reflektere og respektere det mangfoldet som er representert i barnegruppen, samtidig som den skal ta med seg verdier og tradisjoner i den kristne kulturarven.”

Vi jobber med etikk hele tiden. Både i faste rammer som samlinger, og i det små i hverdagen. Vi legger vekt på lek og vennskap. Vi er opptatte av at barna skal lære seg å inkludere hverandre, vise omsorg for hverandre og ta vare på hverandre, og at alle skal ha noen å leke med. Vi har fokus på at barnet skal utvikle sin sosiale kompetanse. Vi snakker om vennskap og hvordan vi skal være mot hverandre. Vi bruker rollespill i situasjoner der vi ser at det må «friskes» litt opp i hvordan vi samhandler med hverandre. Vi prøver så langt det lar seg gjøre å forebygge dårlig samhandling. Ser at vi noe skurrer, så er vi rask å ta opp dette som tema. Vi observerer og evaluerer barnegruppa hele tiden. Ser vi at ting skurrer ekstra, så setter vi inn ekstra fokus i forhold til dette med Sosial kompetanse. Der vi har et ferdig opplegg med historier og det som går på dramatisering (oppleget til Kari Lamer).

Under lunsjen lærer barna en del om høflighet, sende til hverandre – takke – vente på tur og det å kunne hjelpe hverandre. Vi har og snakket en del om at man kan hjelpe til med for eksempel å rydde, selv om man ikke har rotet akkurat de tingene.

I forbindelse med høytidene er det naturlig å flette inn religion. Dette gjør vi i små mengder. Mange barn undrer seg over mye som har med religion å gjøre, og da er det viktig at vi som voksne svarer de. Vi har hatt besøk av kateketen, og det håper vi å få i dette barnehageåret også. Vi går i kirken med deler av gruppa rett før jul.

Filosofere sammen med barna gjør vi hele dagen. Det er gøy å undre seg sammen med dem, å tenke høyt sammen med dem. Noen ganger så kommer de beste svarene vi aldri kunne tenkt oss å få.

VENNSKAP

Natur, miljø og teknikk.

Rammeplanen sier:

”Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær. Naturen er en kilde til skjønnhetsopplevelser og gir inspirasjon til estetiske uttrykk. Fagområdet skal bidra til at barn blir kjent med og får forståelse for planter og dyr, landskap, årstider og vær. Det er et mål at barn skal få en begynnende forståelse av betydningen av en bærekraftig utvikling.”

Vi vil at barna skal få oppleve naturen og undre seg over naturens mangfoldhet. At de skal få oppleve gleden ved å ferdes i naturen og lære seg miljøvern. Få erfaringer og kunnskaper om dyr, fiske, insekter, planter og fugler. Vi har hover som vi bruker ute. Dette fagområdet flettes og inn i kropp, bevegelse og helse.

IKT er kommet inn i barnehagen til barna. Vi har datamaskin på avdelingen. Der barna kan bruke den til å skrive og tegne, og de kan spille spill. Dette er pedagogiske spill som barna liker veldig godt. Dette er en vinteraktivitet, og ikke noe vi gjør på godværsdager.

Nærmiljø og samfunn.

Rammeplanen sier:

”Barns medvirkning i det indre liv i barnehagen kan være første skritt for å få innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Barnehagen skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet.”

Barn skal medvirke i og utforske og oppdage nærmiljøet sitt. Barns ulike erfaringer fra hjem, omgangskrets og reiser vil kunne gi kunnskap om ulike samfunn.

I februar bruker vi å markere samefolkets dag, barna får lære litt om den samiske kulturen.

Vi bruker å dra på turer til flere steder i nærmiljøet. Barna i Skrållan er klar over identiteten sin. De vet hvor de finner det meste i sitt nærmiljø. På små steder er barna godt kjent med hva som er i nærheten. Vi besøker Sand skole av og til. Vi vil også dra på turer til de andre barnehagene på halvøya. Vi besøker folkehøgskolen når vi har gym, og vi går noen ganger til

nærbutikken og handler sammen med barna. Vi drar med noen barn til sykehjemmet på Meistervik i Desember, for å markere St.lucia sammen med andre barnehager. Vi blir også veldig glade vist noen vil be barnehagen hjem til seg. Også jobben med sosial kompetanse vil flettes inn i dette fagområdet.

Antall, rom og form.

Rammeplanen sier:

”Barn er tidlig opptatt av tall og telling, de utforsker rom og form, de argumenterer og er på jakt etter sammenhenger. Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikler barna sin matematiske kompetanse. Barnehagen har et ansvar for å oppmuntre barns egen utforskning og legge til rette for tidlig og god stimulering.”

Dette er et fagområdet det har vært satt fokus på i de siste årene. Slik at i personalet er vi veldig obs på å tenke dette fagområdet i vårt arbeid. Vi er blitt flinke å visualisere antall og form for barna. Vi har former i forskjellige farger nede på flere av dørene. Vi har tall på do. Vi har tall på trappetrinnene opp til loftet. Vi har tall og former på kjøkkendøren. Det å ta med barna i pådekking og andre hverdagslige aktiviteter der vi kan bruke tall og telling blir viktig. Vi jobber med dette fagområdet også i klubbene, under begrepsundervisning. Vi snakker om antall, form og farge hver dag. Vi fletter det inn i alle rutinesituasjoner, og vi bruker det i planlagte aktiviteter.

Vi har jobbet litt med å kunne orientere seg i rom, ved bind for øynene. Det å sette hale på grisen synes barna er spennende.

Klubbene

Vi har klubber for 3 aldersgrupper.

Indianerklubben – er for de som går siste året i barnehagen. Denne er 1 gang i uken, og varer ca 1 ½ time. Vi jobber en del med begrepsundervisning i denne klubben, og vi jobber med å gjøre de skoleklar. Vennskap er også viktig her, derunder komme og sosial kompetanse. I denne klubben har de en liten maskot som heter Tigergutt. Han skal få være hjemme med barna en uke av gangen. Barnet og foreldrene må etter endt uke skrive litt i boken om hva Tigergutt har gjort hjemme hos dem. Barna og foreldrene må så huske å ta dette med i barnehagen til en spesiell dag. Øving for foreldre og barn i forhold til alt som må huskes når barna er startet på skolen.

Tom og Jerry klubben. – er for barna som fyller 4 år det aktuelle året. Denne klubben er annen hver uke. Her jobbes det med vennskap, sosial kompetanse, lek og begrepsundervisning. Mye av begrepene lekes inn.

Småtrollklubben. – er for barna som fyller 3 år det aktuelle året. Denne klubben er også annen hver uke. Her jobber vi stort sett med det samme som Tom og Jerry klubben.

I forhold til alle klubbene, så legges det opp arbeidsmåten i forhold til hvor langt barna er kommet i utviklingen. Det blir også sett på interesser hos barnet. Og størrelsen på klubben er også et viktig moment.

Tradisjoner:

Tur til Grønnlihaugen: Høsten.

Brannvernuke: Høsten.

Trafikk uke: Uke 36.

Trolluke: Hele uke 46.

Julelunsj for barna/personalet: Mandag 05. desember

Grøttest: Desember (foreldrestyrt, men ønske fra barnehagen om uke 49 eller i uke 50)

Luciamarkering: 13. desember.

Tannuke. Uke 2.

Solfest: Tirsdag 24. januar

Karnevall: Mandag 20. februar

Barnehagedagen: Tirsdag 20. mars. (Nasjonalt bestemt)

Uteaktivitetsdag: Torsdag 13. mars

Påskemat: Fredag 30. mars.

Avslutningstur/vårtur: I Mai. (Etter 17. mai).

Grilling/Avslutning for 2006 barna/ Kunstkafe: 07. juni.

DOKUMENTASJON

Barns læring og personalets arbeid må gjøres synlig som grunnlag for refleksjon over barnehagens verdigrunnlag og oppgaver og barnehagen som arena for lek, læring og utvikling. Dokumentasjon i forhold til enkeltbarnet kan nyttes i tilknytning til samarbeid med hjelpeinstanser utenfor barnehagen når dette skjer i samarbeid og forståelse med barnas foreldre/foresatte.

Portefolie er en perm som dokumenter arbeid barna har gjort i barnehagen. Det kan være tegninger eller andre estetiske ting de har jobbet med. Det skal også være dokumentert arbeid de har holdt på med i forbindelse med begrepsundervisning. Portefolien skal følge barna gjennom alle årene i barnehagen, for så å følge de over i skolen.

VURDERINGSARBEID

På Skrållanmøter og planleggingsdager blir tema-arbeid, aktiviteter, hverdagen og andre gjøremål i barnehagen vurdert. Vi kan for eksempel finne ut at den aktiviteten vi gjorde i forrige uke, var ikke vellykket – slik at den må gjøres på en annen måte, eller byttes ut med en annen. Eller vi kan være kjempefornøyd med en aktivitet, og jobber videre med å utvikle den. Kvaliteten i det daglige samspillet mellom mennesker i barnehagen er en av de viktigste forutsetningene for barns utvikling og læring. Barnegruppens og det enkeltes barns trivsel og utvikling skal derfor observeres og vurderes fortløpende. Dette er noe vi gjør hele tiden og særlig i forkant av foreldersamtaler. I vår var dere foreldre med å vurdere barnehagen og livet her, dette håper vi å få til annet hvert år. Resultatet vi får fra den vurderingen, blir tatt med i videre planlegging i barnehage.

BARNES MEDVIRKNING

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet. Barnehagen må ta utgangspunkt i barns egne uttrykksmåter. Personalet må lytte og prøve å tolke deres kroppsspråk og være observante i forhold til deres handlinger, estetiske uttrykk og deres verbale språk. I Skrållan gjør vi dette hele tiden. Men nå tenker vi også å ha barnesamtaler. Vi bruker en fin samtale som er funnet på barnehageforum.no. Personalet vil i forkant lese litt teori om samtalen, slik at vi er trygge på det vi gjør. Spørsmålene vi vil bruke kan dere få hjem også, så dere kan se hva vi vil spørre barna om.

Ved sykdom

”Barn som går i barnehage er mer utsatt for infeksjoner enn andre barn. Forkjølelse, halsbetennelse og ørebetennelse er nesten dobbelt så vanlige hos yngre barnehagebarn sammenliknet med barn som ikke går i barnehage. Mage-tarm infeksjoner er opp til tre ganger så vanlig hos barnehagebarn. I tillegg forekommer det stadig mindre utbrudd i barnehager av bl.a. hodelus, brennkopper og ulike utslettsykdommer.

Smittespredning i barnehager skjer hovedsakelig gjennom direkte eller indirekte kontaktsmitte og antagelig i mindre grad gjennom dråpesmitte. En viss smittespredning synes uunngåelig p.g.a. barns generelle atferd.

Anbefalinger ved symptomer uten etiologisk diagnose

I utgangspunktet er det barnets allmenntilstand som avgjør om barnet kan gå i barnehagen eller bør være hjemme. Vurdering av barnets allmenntilstand vil alltid måtte baseres på foreldres skjønn. Som hovedregel bør barnet være friskt nok til å kunne delta i normale aktiviteter i barnehagen

Feber

Barns normale temperatur kan variere. Temperatur mer enn 37,5 ° om morgenen og 38 ° på kvelden anses å være forhøyet temperatur. Barn med feber bør først og fremst av hensyn til seg selv holdes hjemme til det er feberfri. I noen sammenhenger kan det være ønskelig av smittevern hensyn.

Diaré med eller uten brekninger

Barn med akutte diarétilstander kan vende tilbake til barnehagen 2 døgn etter at de har blitt symptomfrie. (Dette gjelder også ved oppkast) Dette gjelder også bleiebarn. Barn som konstitusjonelt har tendens til løs avføring trenger ikke holdes borte fra barnehagen. Det må være foreldrene som avgjør om barnet har en unormal diarétilstand. Ved diarétilstander hvor man mistenker næringsmiddeloverført mikrobe (for eksempel etter utenlandsreise) bør barnet undersøkes av lege og det bør sjekkes om andre barn i barnehagen har symptomer.

Øyekatarr (konjunktivitt)

Med dagens kunnskap er det ikke av smittevern hensyn grunnlag for å anbefale at barnehagebarn ved mild til moderat øyekatarr holdes hjemme. Bare ved kraftig øyekatarr med rikelig pussdannelse bør barnet av smittevern hensyn holdes hjemme inntil pussdannelsen har avtatt. Ved kraftig øyekatarr vil det vanligvis være behov for legekontakt, og barnets allmenntilstand vil også i stor grad styre behovet for å være hjemme fra barnehagen.

Det må være opp til barnets foresatte å avgjøre om et barn som har symptomer på konjunktivitt skal undersøkes av lege. Dersom behandling igangsettes kan barnet gå i barnehage dagen etter igangsatt behandling. Barnehageansatte kan generelt ikke forlange at barn med konjunktivittsymptomer skal undersøkes eller behandles med øyedråper før de kan få gå tilbake til barnehagen, men kan ved tvil drøfte dette med barnets foresatte. Ved usikkerhet bør smittevernlegen i kommunen kontaktes.

Forkjølelse

Forkjølelse er den vanligste infeksjonen hos barn. Snue, snørrdannelse, hoste, nesetetthet og rennende øyne er de vanligste symptomene. Barnet kan gå tilbake til barnehagen når allmenntilstanden tilsier det.

Influensaliknende symptomer

Influensaliknende symptomer kan være feber med frysninger, tørrhoste, muskelverk og lett snue. Barnet kan gå tilbake til barnehagen når allmenntilstanden tilsier det. Ved influensapandemi kan det være aktuelt å holde barnet hjemme lengre.

Hoste og andre luftveissymptomer

Hoste er et vanlig symptom ved forkjølelse og andre luftveisinfeksjoner. Ved hoste uten feber kan barnet gå tilbake til barnehagen når allmenntilstanden tilsier det. Ved langvarig eller kraftig hoste bør barnet undersøkes for bl.a. kikhoste.

Ørebetennelse

Ørebetennelse arter seg vanligvis som plutselig øreverk ofte kombinert med feber og forkjølelse. Barnet kan gå tilbake til barnehagen når allmenntilstanden tilsier det. ”